

Okrugli stol povodom obilježavanja sto desete godišnjice smrti Franje Markovića Zagreb, 16. rujna 2024. Izvještaj

Dana 16. rujna 2024. godine održan je *Okrugli stol povodom obilježavanja sto desete godišnjice smrti Franje Markovića*, u organizaciji Odsjeka za hrvatsku filozofiju Instituta za filozofiju. Sudionici okruglog stola bili su emeritus Srećko Kovač, dr. sc. Bojan Marotti, dr. sc. Ana Grgić i dr. sc. Dušan Dožudić, a moderirala je dr. sc. Ivana Skuhala Karasman.

Okrugli stol otvorio je Srećko Kovač s izlaganjem pod nazivom »Povijesna struktura filozofije – Franjo pl. Marković«. Započeo je s predstavljanjem intelektualne genealogije Franje Markovića te prikazom nastavka ključnih pitanja od Markovića do suvremenog hrvatskog filozofskog rada, kako u pogledu istraživanja hrvatske filozofske baštine, koje je Marković utemeljio, tako i u pogledu filozofske misli općenito. Kovač je potom predstavio ključne aspekte Markovićeve meta-filozofske misli, posebice se osvrnuvši na Markovićeve koncepte »filozofijske težnje« kao temeljnog svojstva koje odlikuje filozofski rad, a koje u konceptu hrvatske filozofije korpusu filozofskih djela pridružuje pučku predaju i mit, kao i filozofsku težnju koja se ogleda u društveno-državnoj i prosvjetnoj povijesti. Potom je predstavio čitanje povijesti hrvatske filozofije kroz ključna razdoblja koja završavaju s Markovićem kao začetnikom hrvatske filozofske suvremenosti te čitanje entropijske povijesne struje od idealizma preko realizma do nihilizma, povezavši te epohe s ključnim Markovićevim dramama. Svoje je izlaganje završio s napomenama o važnosti Markovićeve misli za suvremenu hrvatsku filozofiju.

Bojan Marotti održao je izlaganje pod nazivom »Markovićeve odnose prema novotvorenica na primjeru Preradovićeve pjesništva«. Nakon uvodnog osvrta na ključnu ulogu Franje Markovića u promicanju hrvatskog filozofskog nazivlja, Marotti se fokusirao na studiju slučaja Markovićevog odnosa do novotvorenica kakav se ogleda u Markovićeve predgovoru *Pjesničkih djela Petra Preradovića*. S uvjerenjem da Preradovićevo pjesništvo potkrepljuje uvid da pjesnički velikani obogaćuju jezik, Marković u predgovoru navodi sto i šesnaest Preradovićevih novotvorenica. Kako zbog vremenskih ograničenja Okruglog stola nije bilo moguće detaljno osvrnuti se na svih stotinu i šesnaest Preradovićevih novotvorenica, Marotti se posvetio predstavljanju primjera iz

nekoliko ključnih kategorija, među kojima se posebno ističu novotvorenice koje bi mogle imati upotrebu u filozofiji, kao i nekolicina novotvorenica koje su u Preradovićevo, kao i Markovićevo, vrijeme bile neobične, ali danas opstaju u svakodnevnoj upotrebi, poput riječi »ništavilo«.

Ana Grgić, izlaganjem pod nazivom »Rukopisna ostavština Franje Markovića«, predstavila je otkriće niza značajnih spisa Franje Markovića u rukopisnoj ostavštini na Institutu za filozofiju, prvenstveno datiranih i potpisanih prijepisa Markovićevih predavanja. Među mnogobrojnim spisima od iznimnog značaja za hrvatsku filozofsku baštinu, ističe se prijepis nastavka Markovićeve *Etike*. Grgić je najavila plan temeljitog proučavanja otkrivene građe, koje će, između ostalog, rezultirati i odlučivanjem o budućim publikacijama Markovićevih djela u izdanju Instituta za filozofiju. Naposljetku Grgić je pročitala izjavu Camille Lucerne, Markovićeve obiteljske prijateljice, o posljednjim trenucima Franje Markovića u kojoj se ogleda Markovićeve briga, do samog kraja njegovog života, za budućnost njegovih spisa i u njima sadržanog filozofskog rada.

Dušan Dožudić se posljednjim izlaganjem, pod nazivom »Franjo Marković iz analitičke perspektive«, osvrnuo na suštinsku povezanost Markovićevog filozofskog rada s tradicijom analitičke filozofije. Nakon što je uvodno predstavio osnovne sličnosti Markovićeve filozofije i analitičke tradicije, poput sustavne upotrebe argumenata, suprotstavljanja gledišta, oslanjanja na misaone eksperimente i problemskog pristupa, Dožudić je predstavio svoju tezu da te sličnosti nisu slučajne već proizlaze prvenstveno iz ključnog utjecaja Johanna Friedricha Herbarta kako na Markovića tako i začetnike analitičke filozofije, a posebice Gottloba Fregea. Uz Herbarta, čitav niz autora, poput Hermana Lotzea, Wilhelma Windelbanda i Friedricha Adolfa Trendelenberga, utječu i na Markovića i na Fregea. Stoga, Dožudić zaključuje, povezanost Markovićevog djela s analitičkog filozofijom nije tek slučajnost, već proizlazi iz Markovićevog i Fregeovog dijeljenja zajedničkih intelektualnih predaka.

Okrugli stol završio je razgovorom sudionika i publike prilikom kojeg su se otvorila i neka nova filozofska pitanja, prigodno ilustrirajući otvoreni kontinuitet života filozofije.

Marko-Luka Zubčić